

Anton Martin

po milosti božji Lavantinski škof,
vse svoje vërne ovčice v Gosposi pozdravim, in vse dobro
iz serca željim.

Veliko veselje verli sin, blaga hčér občuti, kedar. v ptujem kraji, daleč od svojega doma pismo dobi od dobrega očeta, od svoje ljube matere. Trepetaje list odpëra, in z gorečim sercom prebëra, kaj oča pišejo, kaj pravijo mati, kako se jim doma godí. Po sedemkrat prebere pismice drago, ga poljubi in tako dolgo čita in kaže, da ga z branjem pomaže, pa tudi globoko v svoje serce zapiše, kar oče in ljuba mati naročajo. „Oh, dragi stariši, kdaj mi hočete spet pisati!“ — tako izdihuje dober sin, poštena hčér v ptuji deželi.

Preljubi sini in hčère imenitne matere, svete katoliške cerkve! važno postno pismo Vam po meni pošle tudi Vaša skerbna mati. Poslušajte tedaj, kaj Vam lepiga piše, berite radi, kaj Vam važnega naroča, ter Vas lepo pozdravi svoje vërne otroke, ktere je skoz sveti kerst prerodila, Vas odgojila in učila, ki neprenehoma za Vas moli in skerbí, ter se bojí, da bi kteriga Vas zgubila, dobra mati svojih vërnih otrók. Tri reči Vam piše sveta mati katoliška cerkva, in posebno za letas priporoči: de svete poste zvesto deržite, svoje matere svete cerkve ne pozabite, koji se v sedajnih časih huda godí; ji pa tudi radi pomagajte zoper sovražnike njene in Vaše, kteri ji silo delajo in jo vkončati željijo.

Kakor vsako leto Vam tudi za letošno 1860 v imeni svete katoliške cerkve oznanim, kako se imamo postiti v duhi in v resnici, Bogu v čast, našim dušam pa v izveličanje.

I. Vsi vërni Lavantinski škofije se imajo mese-
nih jedíl zderžati:

1. Vsaki petek celega leta;
2. Vsako kvaterno sredo (petek) in saboto;
3. Na pepelnico in tri posledne dni velikega tedna;
4. Na sveto bilo (v saboto) pred binkoštni alj Duhovim, v sredo pred Petrovim, v torek pred velikoj Gospodnico alj vnebovzetjem Marije, v sredo pred vsemi Svetmi, v petek pred Marijo devicoj čistega spočetja v adventi, in pa v ponedeljek pred božičem alj rojstvom Jezusovim.

II. Vse druge postne dni (tudi o sabotah razun kvaternih in pa kerstnih sabot) se dovolji mesenih jedil vživati, če kdo v imeni božjem hoče; ima pa vsaki taki den tri Očenaše in tri česena si Marija, in pa edno apostolsko vëro moliti v čast terplenja Kristusovega.

1. Molitev za mesojejo se naj opravi, če mogoče, na glas v družbi domačih prav pobožno in pa v duhi pokore. Kdor v takih postnih dnevih meso jë, naj tudi po svojem premoženji vbogaime daja.
2. Ribe in meso ob enem obedi iz gole sladnosti take postne dni zavživati je prepovedano.
3. O teh oprostenih postnih dnevih (v katerih se mesojeja dovolji) se le pri enem obedi smë meso jesti, za večerjo pa le mesena juha (župa) vživati z drugmi postnimi jedmi. Vbogi ljudje naj za večerjo brez greha povžijejo, kar jim je pri obedi o poldnë mesa ostalo.
4. Bolnikom mesene jedila za nekoliko časa dovoljiti imajo domači dušni pastirji in spovedniki oblast, posebno kedar zdravnik svetuje alj naroči. Tudi takim, kateri služijo alj delajo pri takih ljudéh, ki niso naše svete vëre, naj duhovniki post zderžanja mesa preložijo in v kako drugo dobro delo premenijo, kakor tudi popotnikom v ptuje kraje. Bolehni ljudjé, katerim telesna slabost celo ne dopustí postno vživati, naj si to oprost, prepovedane dni meso jesti, po svojih dušnih pastirjih od škofa izprosijo. Kdor to oprost alj dovoljbo ima, se mesenih jedil poslužiti, si je pa saj pritergati take terdno zapovedane postne dni dolžen, kolikor mu starost, betežnost (bolehnost) alj pa kaki drugi pravičen uzrok dopustí.

III. Vsi verni se imajo terdno postiti, to je v živeži si pritergati, in se na den le enkrat nasititi:

1. Vsaki den štiridesetdanskega posta (korizme) razun nedel.
2. Vsako kvaterno sredo, petek in saboto.
3. V adventi vsako sredo in petek (namest postov pred prazniki svetih apostolov, ktere so svoje dni imeli).
4. V saboto pred binkoštni (Duhovim), v četertek pred sv. Petrom in Pavlom, v tork pred veliko Gospodnicoj, v sredo pred vsimi Svetci, v saboto pred Marijoj devicoj v adventi, in pa v ponedelek pred božičem. Niso dolžni se ojestro postiti bolniki, težkočne žene in ki otroke na persih imajo, ne otroci in stari ljudjé, ne delavci alj težaki pri posebno težkem deli. Kdor si ne more celo — naj si po svoji zmožnosti saj enokoliko priterga, in po besedah sv. Avguštna jokaje jé, ter žaluje, da se popolnoma postiti ne zamore.

Veliko slabih katoličanov svetiga posta le malo alj celo kaj ne obrajta, pa tudi drugih cerkvenih zapoved ne dopolni, mislim da večidel zato, kajti svoje matere svete cerkve prav ne spozna, ki nam zapovedi daja. Pač se ima po pravici krez take nepokorne otroke sveta mati kat. cerkev milo potožiti, rekoč: „Otroke sim izredila in odgojila; oni pa me zamečujejo. (Jz. 1,-2-3.). Ne daj Bog, da bi mi tudi taki bili! Čujte torej in dobro razumite, kdo je naša sveta mati katolška cerkev, in kako smo jo dolžni visoko spoštovati in lepo vbogati.

Sveta cerkev rimsko katoličanska je nevěsta Kristusova, in naša ljubeznjiva mati, kteri nas je Kristus izročil, da nas učí, za nas skerbi in varno vodi po pravi poti v večno življenje. Brez njene pomoči za nas izveličanja ni. To svojo nevesto si je usmileni Jezus izvoljil, jo odkupil in omil z svojo predrago rešno kervjo, jo je stvaril iz svoje prebodene strani na križi, ter si jo je posvetil. In kedar se je k svojemu Očetu v nebesa povernil, je svoje vērne, ktire je večnega pogubljenja rešil, svojej nevesti, sveti cerkvi izročil, in nam jo za mater dal, naj po materno za nas skerbi, in nas za njim pelje v diko (čast) nebeško.

Kako si je pa Kristus sveto cerkev, svojo nevesto izbral? Ko je usmileni Jezus po sveti hodil in učil, si je nabral poštenih ljudi, ki so bili prave volje in pa pošteniga serca. Iz med tih svojih vērnih poslušiteljev si je izvoljil dva in sedemdeset učencov, iz med učencov pa dvanajst apostolov in jim je svetiga

Petra prvega vidnega poglavarja dal, rekoč: „Ti si Peter (skale mož) in na to skalo bom zidal svojo cerkev (vidno božjo kraljestvo na zemlji), in peklenške vrata (sovražne moči) je ne bodo zmagale.“ (Mat. 16, 18.) Rekel je sv. Petru, svojemu najvišjemu namestniku na zemlji: „Pasi moje jagnjeta (moje verne), pasij moje ovce (voditele moje črede). (Jan. 21, 16—17.) „In tebi bom dal ključ nebeškega kraljestva (najvišji oblast); in kar koli boš zvezal na zemlji, bo zvezano tudi v nebesih; in kar koli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“ (Mat. 16, 19.)

Vkazar je pa tudi svojim apostolam Jezus, rekoč: „Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem. (Jan. 20, 21.) Kar koli bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih.“ (Mat. 18, 18.) — Naročil je mešnikom, svojim namestnikom, rekoč: „Niste vi mene izvolili, ampak jaz sim vas izvolil, in sim vas postavil, da greste, in sadu obrodite, in da vaš sad ostane. Pojdite torej, in učite vse narode, in keršujte jih v imeni Očeta, in Sina, in svetiga Duha. Učite jih spolnovati vse, kar koli sim vam zapovedal. In glejte! jaz sim z vami vse dni do konca sveta.“ (Mat. 28, 19—20.)

Vidite, verne ovčice, tako modro je usmileni Jezus sveto katoliško cerkev, občestvo svetnikov ustanovil, in si jo za nevesto posvetil, kakor duhovsko telo, kateriga srečni udje smo tudi mi, ne po našem zasluženju, temuč po neskončnem usmiljenju božjem. Jeli ni ta sreča velika? Oh, velika, da ni nobena kraljeva krona tolika.

Sv. Peter, prvi namestnik Kristusov in vidni poglavar njegove svete cerkve na zemlji, je bil v Rimi križan in v nebesa vzet; pa njegovi nastopniki so rimski papeži, in sedajni papež Piji IX. so 258. nastopnik svetiga Petra, sveti oče vsega katoličanskega sveta, ki imajo svetiga Petra prvi stol, steber in terdnost resnice, najvišji duhovsko pravico in oblast. Za to molimo pri vsaki sveti službi božji za našega papeža Pija IX. naj jih Bog ohrani, oživilja in oserčuje na zemlji, in jih ne da sovražnikom v roke. Oh, kaj bi bila sveta cerkev brez papeža, vidnega poglavarja na tem sveti? Bila bi bučelni roj brez matice — truplo brez glave — društvo polno zmot in razdertij.

Apostoli Kristusovi so pomerli po vsih krajih sveta, pa njihovi nasledniki so škofje, viši pastirji čede Kristusove, z svetim očetom rimskim papežem združeni, ktire je sv. Duh postavil vladati cërkev božjo. (Djanj. ap. 20, 28.) Kaj bi bila sveta katolška cërkev brez škofov? Velika vojska brez vojskovodja, sovražnikom v plen in svojim v pogubo. Za to molijo verni vsake škofije za svojega škofa, naj jih Bog ohrani in ovarje vsega hudiga, naj pripeljejo sebi izročeno čedo v večno življenje. In v resnici potreba je v sedajnih časih za škofa moliti; zakaj če Gospod naše škofije ne varje, škof zastonj čujejo, učijo in svarijo. Zmota in greh, krivica in hudobija hočete povaliti lepo polje Gospodovo naše škofije.

Pervih 72 učencov Kristusovih je pomerlo, pa njihovih naslednikov, posvečenih mešnikov veliko tisuč (tavžent) in tisuč po vsem znanem sveti živi, kateri kakor namestniki božji pasejo in išejo Kristusovih ovčic po vsih katoličanskih farah in misionih sveta. Tudi za naše domače dušne pastirje, za učenike in spovednike, in za pobožne misionarje radi molimo; kajti je pisano: „Bom vdaril pastirja, in razškropile se bodo ovčice.“ (Mat. 26, 31.)

O sveta cerkev, ti blaženo društvo vsih pravovernih kristjanov, izvoljena Jezusova nevesta in ljubezniva mati naša, bodi nam pozdravljena, visoko hvalena in počešena, kakor nam tebe častiti tvoj božji Zenin Jezus, naš Gospod in izveličar veli. Ti si sveti zbor vsih pravovernikov, pod ednim vidnim, naj višim poglavarjem, rimskim papežem, ti si veliko slavno društvo, koje uči in vlada nad 500 katolških škofov, in veliko tavžent posvečenih mešnikov, kateri drago čredo Kristusovo pasejo, kakti dobri dušni pastirji — ti si velika kraljeva rodbina (žlahta) nad 200 milionov keršenikov iz vsih krajev, narodov in jezikov, kateri vsi edne nauke spoznajo, edne in ravno tiste zakramente imajo in se povsodej pod soncom kakor vèrni bratje in sestre spoznajo po lepi katoličanski pozdravi, rekoč: „Hvalen bodi Jezus Kristus!“ Srečen, kdor v tvojem maternem krili počiva, blagor mu, kdor na tvoji skali prebiva, izveličan, kdor se v tvojej barki, v čolni svetega Petra po tem nevarnem morji v nebeško veselje pelje! — Za to neizrečeno veliko srečo mi Boga nikdar nikolj dovolj zahvaliti ne zamoremo. Bodi mu večna slava in čast!

Pa ni zadosti samo Boga hvaliti in sveto cerkvo božjo, papeža, škofe in druge namestnike božje častiti in moliti za nje, timveč

tudi slušati njihove pravične povelje, in vestno dopolnovati svete cerkvene zapovedi je vérnih kristjanov velika in sveta dolžnost, kakor nam Kristus vkaže, rekoč: „Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje; mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri me je poslal.“ (Luk. 10, 16.) „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevérnik in očitni grešnik.“ (Mat. 18, 17.) — Jeli ne zaničuje cerkve Kristusove, kdor v petek in druge terdno zapovedane postne dni brez pravice meso jé? Ne živi kakti nevérnik on, ki o svetkih k službi božji ne hodi, k spovedi in k mizi božji, še clo o veliki noči ne gre? „Kdor ni z menoj, veli Jezus, je zoper mene; in kdor ne pobéra z menoj, on raztresa.“ (Luk. 11, 23.) Taki so le po imeni kristjani, po djanji pa hajdje, kojih Kristus za svoje spoznal ne bo, kakor oni njega in njegove svete cerkve pred ljudmi ne spoznajo.

Jeli ni žalosten guč (marn) malopridnih sedajnih kristjanov, ki velijo: „Pokaj bi za papeža molili; papež je vojske in vse nesreče kriv. Se bote za papeža podpisali, bote pa tudi za papeža plačevali in svoje sine za papeža v vojsko pošiljali.“ Oj gerda in pa lažnjiva beseda, pa tudi slabo podučen kristjan, ki takim sovražnikom naše svete cèrkve verjame! Nad osemnajst sto let so papeži steber pravice in resnice, so vselej skerbili narodom in kraljestvom za ljubi mir in lepo spravo, in tudi sedajni sveti oče Piji IX. skerbijo; zato jih pa vsi prekucuhi čertijo, in Lahe, njihove lastne podložnike dražijo, da se nad njih puntajo, rekoč: „Nečemo, da bi tē kraljeval čez nas.“ (Luk. 19, 14.) Krivovèrniki in neverci jim pa pomagajo, naj bi svetimu očetu dežele vzeli in jih oropali. Ali ni torej naša dolžnost se za pravico očeta vsih vérnih pokusiti in tudi podpisati, rekoč: „To ni prav! Pustite apostolskemu stolu lastino, in ne jemlite papežu, kar jim je Bog dal. Lastina očetova je tudi lastina otrók.“ Je to kaj hudega, da sovražnikom naše svete cerkve serčno in očitno povemo, kakšno krivico delajo, ki hočejo našo ljubo mater, sveto cerkev oropati? Pač slabi otroci, kateri molče križem roke deržijo, kedar razbojniki nad dobrega očeta pridejo! Taka se zdaj našemu svetimu očetu Piju IX. godi.

Kako strašna je beseda hudobnežev, ktira se po sveti gostokrat čuje: „Ne verjemite škofu, ne zaupajte duhovnikom; oni vam resnice ne povejo; niso prijatelji vaši.“ Moj Bog! komu pa bote verjeli, ako namestnikom božjim in sveti katolški cerkvi ne vérujete?

To dereči volki v ovčjem oblačili gučijo, ki bi radi ovčice pastirjem vzeli in jih raztergali. „Varujte se takih,“ veli Kristus, „in bodite pokorni svojim sprednikom (škofam in mešnikom) zakaj oni čujejo kakor taki, kateri bojo za vaše duše odgovor dajali, da to z veseljem storijo, ne pa zdihovaje, kar bi ne bilo dobro za vas“, — uči sv. Pavl. (Hebr. 13, 17.) — Ne tolažimo se, rekoč: Saj je Kristus obljubil, da peklenške vrata njegove cerkve ne bodo premagale, kajti je na silno skalo zidana. Kristus je pa tudi djal: „Božje kraljestvo bo od vas vzeto, in bo dano ljudstvu, ktero bo njegov sad dalo.“ (Mat. 21, 44.) Ali se Azianom in Afrikanom taka ne godi, ki se niso za resnico in pravico svete katoliške vere zmenili, in so se ločili svoje matere svete katoliške cerkve? Nevérnim Turkom so v oblasti.

Pa tudi ljubiti se imamo kakor vèrni bratje in sestre svete matere katoliške cerkve. Ako glava terpi, to vsi udje živo občutijo, in si radi pomagajo, kolikor premorejo. Kako ljubeznjivo so prvi kristjani ravnali, in v djanji pokazali, koliko se radi imajo! Ko so sovražniki svetiga Petra v ječo záperli, je vsa cerkev (družba vsih vernih) za njega neprenehoma molila, dokler ni bil po Angeli rešen. In kedar so vèrne preganjali, v železje in voze devali, se jih vèrni bratje niso sramovali. Obiskovali so jih, jim ljubeznjivo stregli in jih tudi na moriše serčno spremljali. To je prava keršanska ljubezen. Pomagati sveti katoliški cerkvi, za svetega očeta papeža kaj vbogaime dati, podperati škofe in domače duhovske pastirje, nas nihče ne sili, kakor prava živa vèra, in pa keršanska ljubezen. Kder te ni, tudi pomoči ni; kder pa prava keršanska ljubezen v sercih vèrnih kristjanov živi, tam velike in lepe reči naredi, cerkve pozida, šole postavi, pošilja misionarje na vse kraje sveta, za nje voznino in brodnino plačuje, jim skerbi za živež in oblačilo, in tudi vboge zamorce sužnosti odkupuje, da se šira božje kraljestvo po sveti. In kdor nima druge pomoči, pa moli za papeža in škofa, za učenike in spovednike po vsem keršanskem sveti. Takšna pomoč pa veliko zda, kojo usmileni Jezus blagoslovi, in vèrnim stotero povračuje, ki v njegovem imeni božjim namestnikom radi pomagajo, bodi si papež alj misionar, škof, fajmošter alj domač kaplan. „Kar ste naj manjšemu mojih storili, ste meni storili:“ je obljuba Kristusova.

Poglejte, preljube moje ovčice, to je sveta mati katoliška cerkev, občestvo alj društvo vsih pravovernih kristjanov. Naša nevidna

glava je Kristus, vidni nar viši poglavar, namestnik Kristusov so sveti oče, rimski papež, mi vsi pa udje ravno tega telesa, bratje in sestre Jezusa Kristusa. Ljubimo se torej prav po keršansko, občutimo terplenje svete matere katoliške cerkve, ki po vsih krajih sveta svoje vërne otroke ima, zdaj v terplenji, zdaj v veselji. Ako pa sveto cerkev ljubimo, tudi cerkvene zapovedi zvesto dopolnujemo. «Kdor moje zapovedi ima, in jih spolnuje, tisti je, ki mene ljubi.» (Jan. 14, 21.) Deržimo lepo ne le božje, marveč tudi cerkvene zapovedi; saj niso težke. In če bi komu betežnimu se postiti pretežko bilo, naj poprosi; saj dobra vsmilena mati rada polajša in preloži, kar je prav. Tako nas bo Jezus, naš Gospod in Izveličar vesel, vesela nas bo naša mati sveta katoliška cerkev; veselo in srečno bomo živali tudi mi, verni otroci tolike matere, ki nas je skoz sveti kerst prerodila, nas posvetila v božje otroke, in bo molila tudi po naši smerti za nas.

Vsi, kateri bojo to pismo brali, in po teh božjih naukih ravnali, mir in milost božja naj bode jim. (Gal. 6, 16.)

V Marburzi prvo predpepelnično nedelo 1860.

Anton Martin,

Lavantinski škof.

Dieser Fastenbrief ist den Gläubigen am Sonntage Quinquagesima kundzumachen, und die einfallenden Fasttage sind am vorausgehenden Sonntage jederzeit zu verkünden.